

színész-társulattal tisztelt körökben mulatnom nemcsak megengedték, de e fölött létezésünk három hónapra az alodiális pénztárból nyugtatvány mellett biztosan járandó havi pótlék pénzüsszeggel s hetenkint küldetett tűzifával is fölségelni kegyeskedtek. Ez által társulatunkra azon jótékony hatást is eszközök, hogy a' színészet hasznát a 'nép alsóbb osztályába tartozó azon kevesek előtt is kétségtelenné tevék, kik eddig attól — csupán üres időtöltésnek vélvén — idegenkedének; most a lelkes előjárók példájára, különösen a' jutalmi játékokra tömött s igen népes gyűléseknek örvendhetünk, de legfőbb örömünket okozza az iránti tetteles meggyőződésünk, hogy a' két testvér-hazának a' nemzeti nyelv ügyében tett üdvös szavai e nemes közönség előtt is visszhangra lelének, mit már magában színész-társulatunk pártolása is bizonyít, de bizonyítja az is, hogy minden előkelőbb társaságokban kedves nemzeti nyelvünké az elsőség s koszorus honi íróink műveit láthatjuk a' szép-nem dísz-asztalain". — („Erdélyi Híradó”, 1842. — 21. szám. — 125. old.) 1859. máj. havában Pozsonyi Alajos társulata vonult be Szamosujvárra. Jobb tagjai: Molnár József, Beke, Sztupa Andor, Krasznay Mihály, Barna és neje, Kövér, Deésy Zsigmond, Szabó, Nagy Sándor, Kövesiné, Kövesi Etelka, Pozsonyiné stb. 1871. jun. havában Barna Bálint és Homokai László egyesített társulata játszik itt. 1882. március havában Nyéki János, 1884. tavaszán Sztupa Andor, 1885. márc. havában Hegyi Gyula, 1886. máj. 2-től Dancz Lajos, október 23-tól Zoltán Gyula és Tóth Béla az igazgatók. Ujabb időkben játszási engedélyt kapott: Benedek Nándor (1901), Gáspár Jenő (1902), Krémer Sándor (1908), Hidvéghy Ernő (1910), Krasznai Ernő (1911. április 16), Neményi László (1911. szept.) 1917. jul. havában Sajó Vilmos az igazgató.

(Erődi Jenő.)

Szandál (görögül: sandalion-facipőcske, talpacska) a régi görögök lábbelije; bőr vagy fatalpu, majd bokáigérő félcipő, mely szíjjal volt összekötve és a lábhoz erősítve. A szandál mint a régi

klasszikus világ univerzális lábbelije, ma is nélkülözhetetlen kelléke a színházak, valamint a vidéki színész egyéni ruházatának.

Szánkó közeledését úgy imitálják a kulisszák mögött, hogy előbb távolról, majd fokozatosan mind közelebről apró szánccsengőket egyenletesen megráznak olyan tempóban, a hogyan azt az uccán is szokták hallani tél idején. Ha ehhez még ostorpattogás is jár, azzal még inkább eléri a természetes utánzást.

Szanszkülotok, (Sans-culotte-szanszkülot: nem urinadrágos) a francia forradalom alatt a szegénysorsu francia polgár neve, aki az uri osztállyal ellentétben nem térdnadrágot, (culotte), hanem hosszú nadrágot viselt. Így hívták a régi magyar színészet első gárdáját. (Lásd Könyves Máté: „Játékszini Koszorú”. — Pest, 1836. — 23. oldal.)

Szántó Gáspár, operaénekes, sz. 1874. április 8-án, Mezőtúron (Szolnok m.). Színész lett 1901-ben, Balla Kálmánnál. 1903-1904-ben Miskolcon működött. 1907. október 1-én bemutatkozott a nagyváradi közönségnek a „Hajduk hadnagya” című operettben. 1908-ban Kolozsvárra hívják, majd 1909. dec. 29-én mint vendég fellépett a M. Kir. Operaházban, a „Tévedt nő” Germont szerepében. Nemes játékát, csengő, magas baritonját a sajtó melegen dicsérte. 1910. január 3-án újra vendég volt itt, ekkor az „Álarcosbál” René-jében ünnepelték; ez év június 4-én, mint a Budai Szinkör új tagja bemutatkozott a „Tévedt nő”-ben. (Germont.) 1911 szept. havától a Népepera tagja volt. Kitűnő hirneve ekkor már közismert volt, mire ismét fellép az Operában, 1916. jan. 4-én, a „Troubadour” Luna gróf-jában. — Ezután a Vigszínházban aratta megérdemelt sikereit a „Három a kislány” c. operettben, Schubert szerepében. 1919. nov. 28-án a „Tosca” című operában lépett fel mint Cavaradossi, az Operaházban. — Neje: Sidó Etelka, operaénekesnő. (L. o.)

Szántó Lili, operaénekesnő, alt, sz. 1876-ban, Győrött, hol atyja a régi hi-